

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

12 De contractibus simulatis, et fictis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

q. 3. & Ang. eod. verb. nu. 6. Bartol. in l. Si ut certo. §. Nunc videndum. & l. i. ff. Commodati. cesset in omni contractu, vel quasi contractu æstimationem inducere venditionem; ita ut si res æstimeretur, cum traditur, pro vendita habeatur. Id probat ex l. Cum fundus. ff. Locati. ubi hæc verba sunt: [Cum fundus locatur, & æstimatum instrumentum colonus accipiat: Proculus ait id agi, ut instrumentum emptum habeat colonus: sicuti fieret, cum quid æstimatum in dotem daretur] Et in l. Quero. §. ult. ff. eod. tit. dicitur: [Paulus respondit: Servus, qui æstimatus colonie adscriptus est, ad periculum colonie pertinebit: & ideo æstimationem huius defuncti ab hærede colonie præstari oportere.] Vbi Bartol. ait: Æstimatio facit, ut rei periculum transeat ad accipientem, & proinde facit, ut res vendita censetur. & l. i. §. ult. ff. de æstimatoria actio. sic legitur: [Æstimatio autem, periculum facit eius, qui suscepit, aut igitur ipsam rem debet incorruptam reddere, aut æstimationem, de qua conuenit.] Vbi Gloss. dicit: Cum res traditur æstimata, debet restitui eadem, vel æstimatio eius, siue culpa accipientis, siue casu perierit. Et in l. Plerumque. ff. de iure dot. [Si ante matrimonium æstimata res dotalis sunt, hæc æstimatio quasi sub conditione est: namque hæc habet conditionem, si matrimonium fuerit securum. Secutus igitur nuptiis, æstimatio rerum perficitur, & sic vera venditio.] Et in l. Quoties. ff. eod. tit. [Quoties res æstimata in dotem datur, cuncta ea, virum ex empto contra uxorem agere, & quicquid eo nomine fuerit consecutus, dotis actione soluto matrimonio ei præstare oportere.] In l. Si ut certo. §. Nunc videndum est. vers. Et si forte. ff. Commodati, Iurisconsultus ait: [Et si forte res æstimata data sit, omne periculum ab eo prestandum, qui æstimationem se præstaturum recepit.] Ex his legibus colligit Bart. hæc regulas: Primam in omni contractu, vel quasi contractu, cui non repugnat, ut rei dominium transferatur, ut in dotis datione, æstimatio facit venditionem, veluti si dos æstimata viro detur. Secundam, in contractu, vel quasi contractu, cuius natura est, ut solum ex parte dominium transferatur ad accipientem, & ex parte retineatur à dante, ut est in societate, æstimatio facit, ut periculum rei ex parte quoque transeat ad accipientem. l. Cum duob. §. damna. ff. Pro socio. Tertia regula est, in contractu, vel quasi contractu, cuius nature repugnat, ut rei dominium transferatur ad accipientem, ut in locato, vel commodato, vel deposito, æstimatio emptionem non facit, sed facit ut rei periculum ad accipientem pertineat æstimatoria obligatione, quam ipsius contractus natura postulat, veluti in commodato, facit, ut is, qui accipit, teneatur non solum ex leui culpa, sed etiam ex leuissima; & in deposito obligetur non solum ex dolo, & lata culpa, sed etiam ex leui. Hæc Bart. Cuius sententia communi consensu inter iuris Consultos Interpretes recepta est.

Sed Azo in Summa tit. de Commodato, & Ioan. Andr. & Panorm. c. 1. de Commodato. Siluest. etiam in verb. castes fortuitus. q. 3. eod. verb. nu. 6. eam Bartoli sententiam non approbant, duplici de causa: Prima est, quia non semper æstimatio facit, ut res, quæ datur, eo ipso sit vendita: quia res ideo æstimata, aliquando traditur, ut sciatur quantum sit redditurus is, qui accipit, si forte eius culpa perierit. Deinde, negant (quod ait idem Bartolus) æstimationem facere, ut is, qui accipit rem, æstimatorie obligetur, quam vi, & natura ipsius contractus teneatur, quia solum æstimata res datur, ut si dolo, vel culpa eius, cui datur, interierit, tunc reddat æstimationem. Atque hæc est vera sententia.

Ad leges verò, quas pro se Bart. adfert, in quibus manifeste dici videtur, rem æstimatam in venditam transire. Respondet, id esse verum, ut Ioan. Andr. & Panorm. Azonem securi farentur, quando res nimirum data æstimatur, eo pacto, ut vel res eadem, vel pretium eius restitatur: tunc enim res eo ipso ex pacto vendita censetur: non autem quando absolute, & simpliciter solum æstimatur, cum traditur.

De contractibus simulatis, & fictis.

CAPVT XII

PRIMO quæritur, Quot modis contractus dicatur simulatus, vel fictus? Respondeo, in multis modis: Primo, quando is, qui contrahit, simulat, vel fingit se verum certum contractum inire, cum reuera tamen alium celebrent: & hoc modo vltimarij sepe simulat contractus: dant enim mutuum pecuniam, & ex mutuo lucrum accipiunt: & ne videantur vltimam admittere, simulat se pecuniam alibi recepturos, cum tamen reuera sint recepturi in eodem loco, in quo eam dant. Secundo modo contractus est simulatus, quando sic agitur, vel contrahitur aliquid, ut statim ab eo contractu recedatur. Sic fingit quis se fundum alteri donare, instrumento publico coniecto, ut possit is, qui accipit, ad factos ordines promoueri iure & nomine patrimonij; & tamen is, qui accipit fundum, obligat se coniecto etiam instrumento ad illum reddendum. Tertio modo est simulatus contractus, quando duo verbo tenus tantum, non animo, & voluntate contrahunt, & hæc ratione defraudant vestigalia, & tributa, quæ aliqui solvere cogentur. Aliquando contractus pro simulato habetur, quantum reuera non fit, ex coniecturis, & signis: ut si contractus iuratus non fuerit, cum tamen sine iuramento alioqui fieri non solet. Item ex loco, & tempore aliquando simulatus contractus censetur; ut cum fit ille extra loca consueti, aut in locis suspectis, aut si fiat occulte, aut nocturno tempore. Item simulatus creditur ex personis ipsi quæ contrahunt, quæ tales sunt, ut conueniant contractus simulatos, & nctos exercere. Præterea, quando res dicitur vendi, vel locari, & tamen ex igno pretio, vel modica mercede traditur; ita ut potius res donata, quam vendita, vel locata tradatur. In hismodi contractibus simulatis, is qui fraudem committit contra leges, & iura, damna inde consecuta restitute compellitur.

De pactis, & aliis rebus, quæ in contractibus interueniunt.

CAPVT XIII

IN contractibus, vel quasi contractibus, siue commercijs pacta aliquando apponuntur consensu eorum, qui contrahunt. Pactum autem est duorum, vel plurium in idem placitum consensus. l. i. ff. de Pactis. Est itidem pactum, generalius nomen, quam contractus: quia pactum dicitur de omnibus, quæ inter eos, qui contrahunt, aguntur causa contrahenda, vel tollenda obligationis. Vnde pactum est de non gerendo debito, vel de non petendo itidem damno per iniuriam illato. Pactum etiam est in transactionibus, quæ sunt gratia litis dubiæ fiendi. Funt quoque pacta pacis, belli, induciarum. Præterea in vno contractu aliquando interueniunt duo, plurive pacta.

Pacta igitur in contractibus aliqua sunt contra, vel præter substantiam contractus; aliqua contra, & præter naturalia contractus: alia verò accidunt contractui, hoc est ad sunt, & absunt absque ipsius contractus interitu. Dixi substantiam in contractu esse id, sine quo contractus subsistere nequit, cuiusmodi est consensus contrahentium, & res, quæ est tamquam materia, in qua contractus versatur, & consistit. Veluti, in emptione, res, quæ venditur, & emitur: in locatione, res, quæ locatur, & conducitur, in societate, in qua societas consistit: item pretium in emptione, pensio, siue merces in locatione. Naturalia in contractibus Iuriscosulti vocant id, quod Philosophi dixerit proprium seu accidens naturales, videlicet, id, quod contractum sequitur,

vel